

ELS PERFUMS DE
"MYRURCIA"
SON L'ESLUVI D'UN
POMELL DE
JOVENE
SA

CAMISERIA, CORBATE-
RIA I ARTICLES DE PUNT

Jaume Sans

Boqueria, 32 - BARCELONA - Telef. 16036

:: ESPECIALITAT EN LES CAMISES A MIDA ::

FRANCESC CLOT CONSTRUCTOR D'SKIS

DIFERENTS MODELS EN EXISTENCIA
PREUS ECONOMICS

TORRES, 25. GRACIA TELÉF. 77271

FABRICA de JOIERIA I PLATERIA

FILL D' A. ORIOL

FUNDADA EN 1854

C. CIUTAT, 7 PRAL.

ESPORTISTES

ADQUIRIU RESISTENCIA FÍSICA
MITJANTSANT EL

Fluidkaleium

Oliver Rodés

ES EL GRAN AUXILIAR DE
LA JOVENTUD EN L'EDAD
DEL SEU DESENROTLLO

Demanis en Farmacies

ENVASOS PATENTATS, DE CARTO
IMPERMEABILITZAT

CILINDRICS I CONICS PER A MEL, CAFÉ,
MELMELADES, GELATS, ESPECIES, NEULES
I TOTA MENA DE PRODUCTES
HIGROSCOPICS O GREIXOSOS

SON UN 25% MES ECONOMICS QUE ELS DE LLAUNA

PAPERS :: PLAQUES :: PEL·LICOLES

Els millors productes fotogràfics per aficionats.

INDUSTRIA FOTOQUÍMICA NACIONAL S. A.

Disponible

Aquest número ha passat per la
censura governativa

PRISMES

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: VIA DIAGONAL, 468 — SUBSCRIPCIÓ: ANY 6 PESSETES
Número solt: 0'75

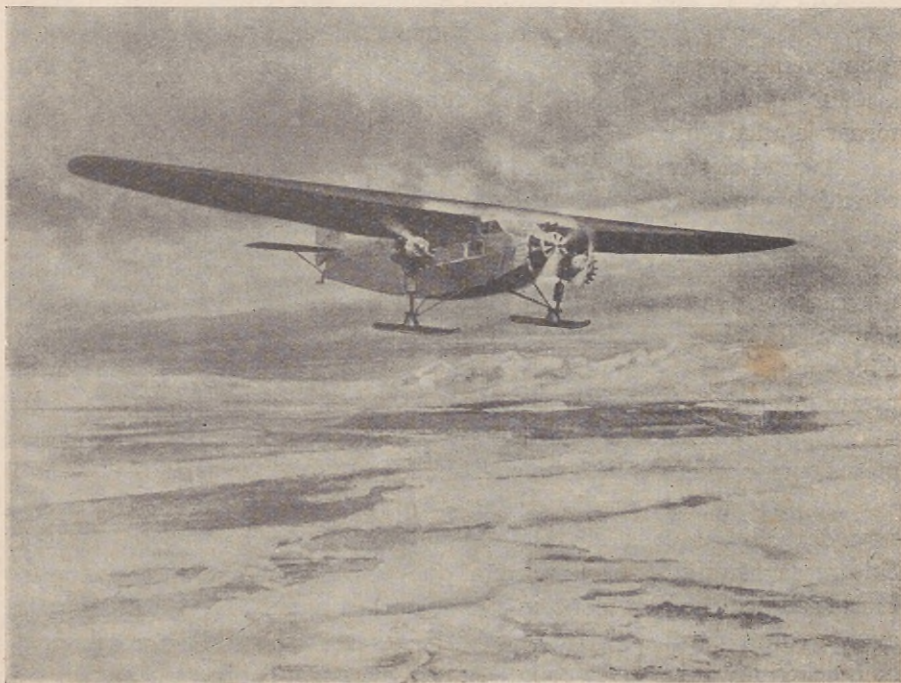
ANY I

FEBRER 1931

NÚM. 2

S
U
M
A
R
I

La més noble aventura: J. Batista i Roca. — *Art melanèssic:* text i il·lustracions d'Alexandre Cirici. — *Sota el signe de la creu del Sur:* Carles Pijoan (Fotos Paramount). — *Epigrama:* F. Ubac i Vinyeta. — *Exercici n.º 3:* J. V. Foix. — *La Televisió:* Alfred Vinyes. — *De cara a la Copa Davis:* Jordi Elies (Fotos Florit). — *El bon parlar:* Maria A. Pascual. — *Anècdotes i frases:* E. M. i F. — *Advertiments.*

L A V O L A D A S O B R E E L P O L

LA MES NOBLE AVENTURA

Tots vosaltres, noies i nois, qui més qui menys heveu llegit llibres d'aventures i heveu admirat llurs herois.

Però jo no sé si heu pensat mai que vosaltres mateixos podeu correr una gran aventura i en podeu ésser els herois. Ací mateix a la nostra terra, penetrant tota la nostra vida i totes les nostres activitats ens sol·licita là més noble aventura que hi pot haver per un home, la de deslliurar la seva Pàtria oprimida.

Qui vol ésser-hi?

Qui de vosaltres que estimi Catalunya, que conegui el seu passat, que hagi corregut per les seves montanyes i hagi contemplat els seus monuments, que es senti fonament català i vulgui dies millors per a Catalunya, no sentirà l'impuls de prendre part en l'empresa generosa de tornar-la a fer lliure?

Avui «Palestra», l'organització nacional de la joventut catalana, us convida a aquesta croada de llibertat. Sols demana als joves que vulguin allistar-se als seus rengles la fermesa de conviccions patriòtiques.

«Palestra» atén a enfortir el patriotisme dels joves catalans, a educar llur caràcter, fent-los decidits, constants i disciplinats, a enfortir llur còs amb la gimnàstica, l'excursionisme i els campaments, a protegir els nois febles, malaltïços o desvalguts, etc. La seva única finalitat és millorar el nostre jovent i deslliurar Catalunya.

Tothom té el deure de treballar per la seva Pàtria. Tu, que em llegeixes també el tens envers Catalunya.

I aquest deure avui se't presenta com una empresa d'aventura, l'aventura de treballar cada dia per Catalunya, per la seva llengua, la seva cultura, la seva llibertat, l'aventura que ens arrossega a la lluita contra totes les dificultats que s'oposin a la nostra voluntat, l'aventura arriscada avui, a voltes perillosa i tot, però que ens donarà un dia a nosaltres el goig del triomf i del deure complert, i a Catalunya, l'alliberament.

J. M. BATISTA I ROCA,

L'ART SELVATGE

*Cada tardor els vaixells se-
gueixen les illes, d'una a
una, portant-hi les mer-
caderies indígenes, inflades
les veles com dos corns.*

art melanèssic

Considerem amb el nom comú d'art melanèssic el de les illes que s'extenen desde l'arxipèlag de Fihi i Nova Caledònia, fins a la Nova Guinea, comprenent les illes Salomón, les noves Hèbrides i l'arxipèlag de Bismark.

Parlarem per separat de les arts, digem-ne industrials d'aquestes illes, que reflecteixen llurs palmes arquejades sobre l'aigua del Pacífic, d'una color de suc de taronja.

L'art del vestit no existeix a la Melanèssia. Els homes van generalment nus, i únicament alguns porten un petit cinturó. Les dones porten unes faldilles fetes de fulles de palma sense cap altre ornament que el tatuat, que substitueix el que falta al vestit.

Generalment només es tatuen les dones, però en algunes illes els homes també ho fan.

Els tatuatges indiquen moltes vegades l'arribada a la pubertat; per això es consideren necessaris els tatuatges en forma de V en el pit perquè una noia es pugui casar. Moltes tribus adopten dibuixos que les caracteritzen, fets algunes vegades per escarificació.

Amdós sexes es perforen nas i orelles per a col·locar-se punxons al

nas i arrecades a les orelles, que, de tant pesades, les dilaten fins a sobre l'espatlla.

A més de tots aquests ornaments fets sobre llur propi cos, els habitants d'aquestes illes es complauen en dur joies o plomes al cap. Les flors són també un ornament molt estimat.

Un altre dels procediments usats per embellir-se és la pintura, practicada, però, solament pels homes: es pinten la cara (tota o mitja) de vermell, i el pit. Altres vegades ho fan amb manganès, que els dona una color negre d'un brillar sedós.

Els cabells se'ls tenyeixen de blanc o de negre amb calç o carbó, o bé usen perruques de color fetes amb fulles trenades.

Fig. II. a la nit, dintre aquesta casa sonen els tambors sagrats i surten les màscares terrorífiques a espantar la gent del poblats,

Els capells són generalment ornats amb plomes i canyetes de bambú: en les solemnitats i cerimònies religioses porten màscares.

Les màscares són en general molt treballades: n'hi ha de planes altíssimes i d'altres com cares, cobertes de cabells.

En les màscares planes hi ha dues o tres cares superposades, tant estilitzades que gairebé no es distingeixen; en les que cobreixen el cap totalment la cara té molt relleu i generalment és ferotge.

A les societats secretes se n'usen diverses menes.

Quan els adolescents entren per primera vegada al clos sagrat

(l'entrada al qual es prohibeix, amb pena de mort a les dones i als no iniciats) després d'escoltar les velles llegendes secretes de la tribu, veuen sortir de l'edifici sagrat on es guarden les màscares un individu amb una màscara terrible, cega, coronada d'un plomall: per darrera sembla un closca d'escarabat.

En les dances a honor dels morts en porten unes amb grans orelles i perruques abundoses: són molt curioses les fetes de palla teixida. Se n'han trobat unes d'argila a una casa de fantasmes de la regió del riu Augusta. Les cares són meravellosament reals i amb uns tatuatges verds molt elegants.

El curiós d'aquestes màscares és que representen un tipus de tatuatge completament desconegut a la Nova Guinea.

El fet de poder tocar un tambor és molt important per a els joves d'aquestes illes: i per donar-los dret a fer-ho es celebren grans cerimònies. Els tambors limiten figures humanes, cocodrils, ocells, tortugues, etc.; alguns d'ells esculpits i pintats amb molta gràcia. (Fig. 1).

Fig. III. l'enorme cobert d'un club melanèsic

Els tambors sonen dintre la casa de màscares per espantar la gent quan surten els membres de la societat secreta, a la nit, vestits amb fulles, amb aspecte d'un globus, i amb un embut pintat i coronat de plomes que els cobreixen el cap, per tal de robar o saquejar el poble o per a castigar els que han fet alguna malifeta; les dones creuen que són esperits.

Per a ajuntar més detalls es-

paventables a les cerimònies d'aquestes solemnitats les cases de màscares són construïdes en les formes més extravagants: de vegades la teulada és en forma de dues grans banyes i les parets inclinades i cobertes de pintures representant cares molt estilitzades (fig. II).

Elevada sobre el terreny hi ha la sala, a la qual s'ascendeix per una escala postissa, exterior; a dintre, per ornament, hi ha calaveres i més màscares. Dintre el clòs sagrat, també, hi ha els que han sigut anomenats «clubs», que són en realitat els llocs de reunió dels homes vells i de celebració de les cerimònies religioses. En les poblacions marineres els «clubs» servien per guardar-hi les canoes de guerra.

El «club» és l'edifici més important de la població i moltes vegades és d'una elegant i fins molt atrevida arquitectura. Consta d'una gran plataforma elevada sobre troncs rectes d'arbre. La seva altura sobre el sòl és de tres a set metres i s'hi puja per una escala de gats. Sobre la plataforma, a la part del darrera, hi ha un teulat de palla, generalment en forma d'una volta de punt d'ametlla que acaba en una punxa que vé a ésser com una prolongació de l'aresta central (fig. III); té la mateixa forma que les veles dels carros catalans.

Les diferents capes de palla o fullatge que componen el cobert acaben sovint escalonades i constitueixen un element decoratiu.

L'interior, l'entrada del qual és tapada per un cortinatge de fibres, presenta un aspecte fantàstic: la volta és fosca, i les antenes que com a columnes l'aguanten són decorades amb calaveres, màscares ferotges, armes i talismans.

Les armes són molt perfeccionades, i decorades amb molta elegància. Els talismans són cranis policromats o bé mòmies o pedres.

Els enterraments es verifiquen, generalment, soterrant el mort, però quan es tracta d'un individu important el col·loquen en una caixa de fusta pintada posada sobre uns pedestals figurant quatre potes juntes de dues en dues (fig. V); una teulada amb un gran ràfec tapa la caixa.

Fig. IV. figura melanesica de talla. Sembla més de caràcter humòric que no pas sagrat

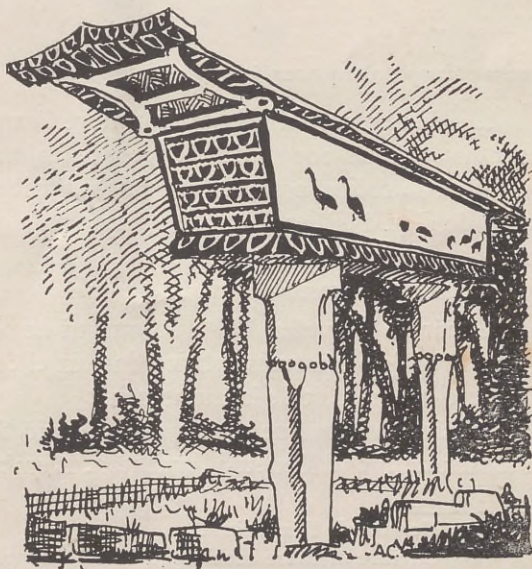
L'escultura d'animals, que abunden en els sepulcres totèmics, és força perfecta. Aquests sepulcres consten de dos cossos o tancats, un d'ells petit, conté una cabana amb la tomba. L'altre, més gran, conté ultra uns cranis, l'efigie dels animals "Totem" del difunt.

Posades com a coronament de la paret del clos hi ha unes rengleres de closques de caragol, altres a l'interior, dibuixen unes avingues.

L'escultura de forma humana llevat de les màscares que ja hem esmentat, és en general molt endarrerida (fig. IV). Es troba vora les tombes dels caps de tribu com a figura commemorativa i quan el sepulcre (que és de fusta) s'ha podrit i les palmeres n'han ocupat el lloc, el vianant que travessa les selves espesses que s'estenen fins al mar, veu, prop dels golfs aromàtics, les estàtues de pedra, homes mig feres amb posat de somniar, que senyalen amb llur ombra morada el lloc de la tomba desapareguda.

ALEXANDRE CIRICI.

Fig. V. un sepulcre de fusta policromada, molt atrevit, entre les ombres de les palmes

SOTA EL SIGNE DE LA CREU DEL SUR

KNCARA que molt interessant la traducció de tot l'article de Byrd, al seva entensió no ens ho permet: ens ompliria massa planes. Hem traduït, doncs, únicament el seu vol final sobre el Pol, deixant a part el seu acampament a Little Àmerica, els seus vols de prova, les seves expedicions secundàries, la pèrdua de l'aparell «Virginia» a la gran barrera i altres incidents de gran interès. La part més més important d'aquesta expedició es indubtablement aquest vol en el que Byrd i els seus tres companys arribaren per primera vegada per via aèria al punt més meridional de la terra.

L'expedició de Byrd ha estat portada molt científicament i el gran aviador es volgué assegurar de la seva victòria mitjançant l'establiment d'una sèrie de dipòsits i amb l'ajuda d'un grup d'homes avesats al maneig d'aparells meteorològics que li radiaven el moment precís de fer el vol.

Anem ara: una altra ocasió podria no venir

.... En el matí del 28 de novembre l'expedició geològica arribà a un punt distant unes 100 milles del peu de les muntanyes de la Reina Maud, i d'allí envià radios amb dades meteorològiques a Haines (1). Una de les dades de Gould (2) era que el temps a l'altiplà era bo. Haines va tenir una gran responsabilitat. «El temps podria ésser més perfecte», digué, «però una altra ocasió podria no venir».

Sortirem pel vol al Pol a un quart i deu de quatre de la tarda (10:29 a New-York). Els nuvols cobrien en part el cel, però la nostra preocupació era el temps dalt de la muntanya.

La última cosa que vàrem ficar a l'avió fou una pedra provinent de la tomba de Floyd Bennett a Arlington. L'embolicarem amb una bandera

(1) Membre de l'expedició.

(2) Un altre membre encarregat de la part geològica i cap del grup citat més amunt.

americana i havia d'ésser llençada en el Pol. Aquest vol l'haviem planejat ell i jo així com també el vol transatlàntic. La fatalitat l'allunà de tots dos. No fôu però oblidat.

Així que els skis es deprengueren de la neu vaig veure els meus companys sobre la blanca superfície sota nostre, ballant, saltant, llençant a l'aire les seves gorres, plens de jòia al veure que per fi sortíem cap al Pol. Vaig sentir la mateixa emoció que quan havia vist la mateixa escena en despegar Benett i jo, en 1926, en el nostre vol al Pol Nord. Aquests minyons m'han donat la gran ocasió i n'estan molt contents.

Com volant sobre un bol de llet

Els meus companys eren Bernt Balchen, Harold June i el Capità Arhley Mc. Kinley. Balchen era el pilot. La meva única pena era el no poguer tenir Parker i Smith amb mi. Hi haurien estat si el nostre avió, el Virginia, no hagués quedat destroçat.

Volàvem com dintre un bol de llet, per la visibilitat que teníem. Sols en el Sur una frangeta de cel blau.

Descriguérem un cercle i en pocs minuts emergíem a la llum del sol que brillava clara en l'horitzó.

A mil peus (1) sota nostre, després d'uns minuts de mirar, varem veure la caravana dels trineus i gossos. Un vent bastant fort ens obliga a prendre una direcció 10° més a l'esquerra. Després volàrem dret al Sur, seguint constantment la direcció amb l'indicador de vent. A les 4: 25 passàvem sobre l'auto-oruga, desferra abandonada dels nostres experiments per usar el transport automòbil. Altres han probat "ponies", però els gossos i els trineus són encara insuperables en les expedicions polars.

June radià a la base «volant bé; els motors admirables. Ara sobre les esquerdes». Quan arribàrem bé sobre d'elles vàrem mirar amb atenció per veure alguna presència de terra cap a l'Est. No n'hi havia cap.

Hi vàrem veure, en canvi, muntanyes, a l'Est, i altra vegada em sorprengué la seva magestat. Vàrem veure una gran massa de muntanyes acabar, i començar-ne un altra cap a la Gelera de Beardmore. Aquesta última no és en els mapes.

(1) Uns 300 metres.

Grans i blanques galeres suraven sobre la barrera i a moltes milles lluny puntes cobertes de neu brillaven com foc per la reflexió del sol.

Una part de la Terra Carmen borrada del mapa

La visibilitat era excel·lent. Tots nosaltres escorcollàvem curiosament amb la vista l'Est i Mc. Kinley va fotografiar l'horitzó. Això era important ja que significava que preniem l'apariència del país per al mapa. Quan arribàrem a la latitud 85° Sur encara no vèiem cap terra ni a l'Est ni al norest. No hi ha per tant cap terra entre 84° i 85° . Això significa que una gran part de la Terra Carmen ha d'ésser borrada del mapa i que els límits de la gran barrera s'extenen indefinidament cap al Est. Aquest descobriment retorna la qüestió de si existeix o no una comunicació entre el Mar de Ross i el de Weddell.

Es explicable que Amundsen s'equivoqués sobre l'extensió de la

Terra Carmen, tenint en compte les extraordinàries condicions de miratge que existeixen a l'Antàrtic.

Aviat aparegueren grans muntanyes. Volàvem sobre l'expedició geològica a les 8: 15 i per tant havíem fet 235 milles nàutiques (1) cap al Sur. Havíem volat ràpids com una sageta.

En una maleta lligada a un paracaigudes hi portàvem fotografies, plànols, radios de casa i cartes d'amics de Little Amèrica. Hi teníem també les fotografies que McKinley havia pres de les muntanyes. Havíem fet un panorama de totes elles marcant-hi la nostra base i, la Gelera d'Axel Heidberg i el Mont Nansen. Aquestes vistes aèries serviran a Gou'd per guanyar temps en la feina de reconèixer les muntanyes i en les seves investigacions geològiques.

Vàrem veure que els homes sortien a recollir la maleta. Havien estat fora de la base durant moltes setmanes. Com que per ràdio coneixia la seva longitud i latitud exacta això era una bona data per precisar la nostra situació.

Començàrem a ascendir quan les muntanyes eren encara 100 milles lluny (190 km.). Davant nostre hi havia la gran incertitud.

George Blach, el nostre segon oficial, havia pesat quasi totes les coses de l'avió en el vaixell. El total era una mica menys de 15.000 lliures (6.750 kg.). Mesurant el nostre consum de gasolina i d'oli hauríem pogut dir a qualsevol moment el pes exacte que portàvem. Aquest era un dels molts trucs de Harold June.

McKinley filmava amb la seva càmera tot al volt de l'areoplà i jo em cuidava del control dels aparells. June enviava ràdios, abocava gasolina dels bidons als tancs, mesurava la de sis altres tancs i entremig prenia fotografies, més tard prengué el control dels aparells. Mc. Kinley i jo només ho podíem fer quan no s'havia de filmar o prendre la posició astronòmica. Aquesta probabilitat solament podria venir en la tornada del Pol. La nostra activitat estava en violent contrast amb la quietut dels blancs espais sota nostre.

Ens dirigíem cap a la Gelera d'Axel Heidberg. Amundsen ha dit que el més alt punt del pas té solament 10.500 peus (3.500 m. aproximadament); hem anotat, però, agulles molt més altes a cada costat.

(1) Uns 550 km.

Per la dreta apareixia un altre gran Gelera que hàviem ja vist en el nostre vol de prova, prou ample per a el passatge aeri. Estàvem a més d'una milla d'alçada quan vàrem passar per sobre del nostre amagatall de benzina i menjar. Volàrem, però, massa alts per veure'l.

Una decisió crítica

El sol en la seva màxima alçada, les parets verticals de les roques eviaven amunt corrents d'aire calent que topaven contra el vent fred de la part alta i formaven remolins. Balchen i jo discutírem sobre aquests dos punts: Teniem de seguir la gelera d'Axel Heiberg d'alçada coneguda però d'amplada i corrents desconeguda. Les roques dels costats podien ésser tan altes que les corrents originades ens esclafessin contra terra. O devíem prendre la gelera desconeguda com semblaba factible? Més amunt un pas massa estret ens podia blocar entre les muntanyes.

Ens hàviem de decidir en aquell moment, i la decisió era irrevocable ja que no teníem prou gasolina per volar fins dalt de la gelera i tornar a baixar. I ens hàviem de decidir depressa perquè volàvem cap a les muntanyes amb una velocitat cada cop més gran.

Vàrem optar per la gelera desconeguda.

Les agulles i la seva forma apareixien aleshores majestuosament: colossals puntes sortint d'arrodonides formes, cobertes desde centúries per gel esquerdat.

Quan en el nostre vol de prova, el cim de la muntanya de l'est apareixia a la nostra vista, a moltes milles, com d'una gran alçada; ara, desde l'aire, les afilades agulles, sota nostre, ens la feien veure com si fos un pigmeu.

Mc. Kinley estava trastornat, tirant fotografia darrera fotografia, patint per manejar bé la seva gran màquina a una alçada semblant. Harold June feia funcionar la càmera, enviava ràdios per donar a coneixer la nostra posició i controlava el consum de gasolina. Els cops de vent tombaven els homes d'un lloc a l'altre.

A la deriva, com un tap de suro

El moment crític havia arribat. El moment de mil discussions. Què hi havia de la nostra gasolina? En tindríem prou per arribar al Pol? En tin-

driem prou per arribar al cim? El mecànic de l'expedició havia muntat una vàlvula especial que permetia llençar en un moment donat 100 gallons. Tranquil en el moment crític, June mesurava la gasolina que hi havia en els cinc tancs de l'ala. Després aixecà el tap del dipòsit del fusellatge i el mesurà amb un bastó, hi abocà alguns bidons de 5 gallons, i va llençar les llaunes. Podien pesar solament una lliura (450 g.) però una lliura representava molt aleshores.

Balchen forcejava per aixecar-se més perquè la gelera pujava molt encara i el punt menys alt del coll estava visiblement per sobre del nostre avió. De tant en tant fortes corrents d'aire s'enduien i feien saltar l'avió com un tap de suro.

El vent que venia d'una punta de 9000 peus, a la dreta, ens ajudaria. Cap a la dreta s'obrien unes fondes gorges: això significava un vent encara més fort. Brent va provar d'anar cap a l'esquerra. Endavant hi havia una baixada bastant llisa. El vent no era tan fort, però corrents descendent oferien resistència al comandament de l'avió.

De prompte els alerons acabaren per no tenir cap efecte. La seva comanda voltava inutilment en les mans de Brent. Per sobre el soroll dels motors es sentí cridar a Balchen «deixeu caure 200 lliures o caiem».

June saltà cap a la vàlvula del tanc del fusellatge. Una petita pressió i 600 lliures de gasolina queien inútils a terra. Però si feiem això no tindriem prou gasolina per arribar al Pol. Aquesta era l'història que el paper que Harold em passà deia.

(seguirà)

CARLES PIJOAN, Trad.

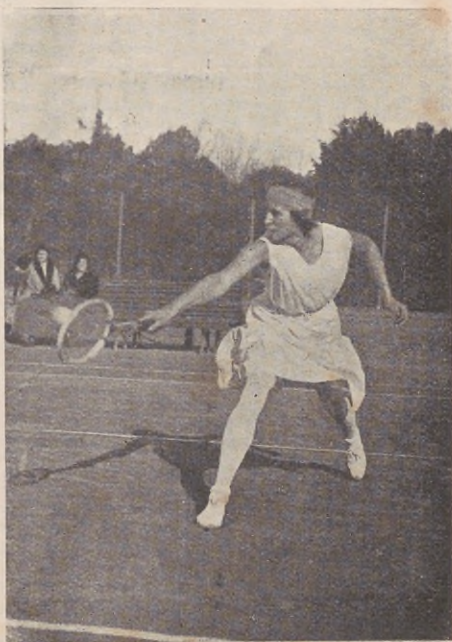

L'ESPORT DEL MES PASSAT

el gran "mach" de tennis
germano-català

*A dalt: Equip del Rot-Weiss,
d'Alemanya*

*A la dreta: Una pose de la
senyora Rost*

1888—

EPIGRAMA

Els austriacs i els francesos
van donar un combat tan fort
que, en el camp deixà la Mort
vint mil combatents estesos;
més el bó, segons la història
tingué lloc en ser demà,
que els dos van telegrafia
“gran combat i gran victòria”.

F. UBAC I VINYETA

msstre en gai saber

—1931

EXERCICI N.º 3

La Rosa muda els ulls els diumenges. — En passar per davant la fleca del cap del carrer de la Creu les noies moren estrafetes al fons de les balances. — El perruquer de la plaça, a les hores vagatives, broda amb fil rosa, damunt paper bristol, unes lletres que diuen Pilar. — Tinc un paper que en mirar-lo contraclaror deixa veure els estels fora de llurs constel·lacions, en llur repòs diürn. — Aquest vespre els xofers de taxi miraven sorpresos com el fanaler deixava el seu bigoti al perruquer i aquest li cedia la perruca. — L'home que viu a la casa n. 7 del Passatge, per a foragitar el diable deixava a les nits, al mig del pas, ara fa dos anys, una escala de mà, l'any passat un barril d'olives, buit, aquest any hi deixa un pneumàtic. — El Sant Josep del capsal del llit em mira sempre.

J. V. FOIX

ELS ESPORTS

DE CARA A LA
COPA DAVIS

Quan l'equip espanyol semblava destinat a l'asfixia, el nom de Manuel Alonso torna a escoltar-se en el món esportiu. Jordi Elies fa avui un estudi de la "forma" dels nostres equipiers.

ERA en un diumenge al matí plujós de començaments de temporada, que Flaquer va disputar al campió Maier un partit llarg i monòton, en el qual davant la sorpresa general, després de perdre els dos sets inicials Flaquer en va guanyar dos més i va perdre l'últim set per la mínima diferència. Hom va cuitar desseguida a escampar que el veterà Flaquer tornava a entrar en aquella bona forma de temps llunyans, que li permetia ocupar dignissimament, un dels primers llocs, si no el primer, entre els grans jugadors de la península. Una minoria, però, va dir que Flaquer, bé que considerablement recuperat, feia masses anys d'actuació desigual, que rondava per les

pistes, per poder aspirar novament a la supremacia, i que si havia fet davant de Maier, un resultat excel·lent, era degut a diverses circumstàncies inherents al joc, que havien cuidat de desmoralitzar totalment al jove campió i de no permetre-li una actuació gens adequada a la seva categoria. Uns i altres, naturalment, no van posar-se gens d'acord, però ara ha vingut a finals de gener, un nou encontre que ha demostrat irrefutablement, la diferència de classe entre els dos grans jugadors. Va ésser un partit força ràpid, en el qual Maier en va tenir prou amb una actuació bastant desencertada, per guanyar amplament en tres sets. Flaquer, en canvi, va rendir tot el que pot demanar-se-li, però tant sols passatgerament va ésser un adversari seriós. Va ésser un partit que va precisar la valor exacta dels dos jugadors i que va convèncer a tothom que Flaquer no és més que un bon jugador de segon terme.

Descartat Flaquer de primer rengle, l'únic que pot estar-hi és Maier, aquell xicot fogós i potent, a què, per la seva joventut i el seu joc, hom li reconeix les màximes possibilitats d'encimbellar-se en un terme relativament curt. Ell és l'únic que ofereix lluita als jugadors estrangers que ens visiten i l'únic que obté resultats satisfactoris. Forà d'ell, cap de les nostres figures no es destaca per més facilitats que s'els dongui. Hi ha, per exemple, un Sindreu, que no deixa de tenir partits bons durant tot l'any i el constant alligonament de jugadors forans. Sindreu, però, d'un temperament apàtic que és el seu pitjor enemic, no es corretteix gens d'una temporada a l'altra, i el seu joc continua produint les mateixes alarmants equivocacions al costat d'encerts que revelen la seva classe. Hi ha Juanico, home no gaire ben dotat físicament, que no s'esforça en corregir les grans deficiències del seu joc tant incomplet i que sembla haver arribat al punt màxim de la seva minsa esplendor. Podriem afegir finalment, a la curta llista, a Saprisa, un excel·lent jugador de dobles, al qual però, altres esports que l'interessen més, el priven de refermar-se com a primera figura.

Resulta per tant, que de l'únic que podem refiar-nos, és de Maier. Però la propera Copa Davis, que és la prova que dona l'exacta valor al tennis de totes les nacions participants i a la que tothom concorre amb les millors ganes de lluir-se, exigeix l'equip de dos homes, i el nostre equip si ha de formar-se amb els mateixos elements de l'any passat, caurà al primer entrebanc seriós que trobi, per la debilitat de la segona figura.

Però vet-aquí que de Castella ens venen notícies de la probable reaparició a les nostres pistes, de la figura més prestigiosa que ha produït el tennis peninsular. Es tracta de Manuel Alonso, qui, retornat dels Estats Units on ha vingut prestant els

darrers anys, els seus serveis d'enginyer, diu que repren amb intensitat el seu entrenament. Manuel Alonso abans de marxar, havia estat a punt de conseguir ja el campionat mundial de pistes cobertes, la disputa del qual, va haver d'abandonar per una inoportuna malaltia. En la plenitud de la seva forma, va haver de marxar a Amèrica, i allà va batre per dues vegades consecutives al gran campió Tilden dels millors temps i va fer una llarga campanya que, durant molt de temps, l'ha fet estar a un lloc honrosíssim de la classificació mundial. Ultimament els negocis l'han tingut força aqueferat i no ha pogut cuidar-se gaire de la seva forma. Però ara, retornat per romandre i descansar una temporada, diu que vol tornar a jugar i que té fe en fer-ho amb un cert èxit. Hom espera amb expectació la seva imminent primera sortida, i encara que no s'el suposa en aquella formidable forma que el féu famós, hom creu que amb Maier podrà formar un equip força respectable, que lluitarà amb tota confiança cap a la conquesta de les grans victòries i cap al gran ressorgiment de la nostra afició.

JORDI ELIES.

EL BON PARLAR

Combinació del pronom LI, complement indirecte, amb el pronom NE, complement directe.

Fixem-nos en la frase següent:

Com que el noi vol pa, n'hi donen.

Es una frase vivíssima en la qual pocs catalans descobririen incorrecció. I, amb tot, n'hi ha: conté una mala combinació de pronoms d'aquelles tant arrelades en el nostre català parlat i àdhuc en el català escrit, i no pas solament en obres sense valor literària.

En lloc de

Com que el noi vol pa, N'HI donen

caldrà dir:

Com que el noi vol pa, LI'N donen.

Per arribar a descobrir aquesta darrera combinació, la correcta, el camí més segur és el següent:

Pensem:

Què vol dir el grup de mots que constitueix la combinació de pronoms àtons amb el verb? Concretament, en l'exemple donat, què vol dir *n'hi donen*?

Vol dir:

Donen pa al noi.

Notem que aquesta frase conté, a més del verb, un complement directe, *pa*, i un complement indirecte, *al noi*.

Substituïm primer només el complement directe *pa*, pel pronom àton corresponent (*en*). Resulta:

En donen al noi. (Tal com ho diem).

Substituïm ara només el complement indirecte, *al noi*, pel pronom àton corresponent (*li*). Resulta:

Li donen pa. (Tal com ho diem).

Finalment, escrivim per mitjà de pronoms àtons tots dos complements. De quina manera? Utilitzant els mateixos pronoms que ens han servit en les substitucions parcials i tenint en compte que en la combinació de directe i indirecte (pronoms àtons) l'indirecte ha d'ocupar el primer lloc. D'on resulta:

Li'n donen.

No escrivim *li en donen* perquè la forma *en* s'ha canviat en *'n*, per escaure's darrera de vocal altra que *u*.

MARIA A. PASCUAL.

CIÈNCIA

LA TELEVISIÓ

COM el seu nom indica, la televisió consisteix en la visió a distància, això és, en el transport de les resultants de complicadíssimes interferències de vibracions lluminoses des d'un lloc a un altre. Davant la impossibilitat de transportar íntegrament a llargues distàncies els jocs de llums que ens permeten donar-nos compte dels objectes que ens volten, s'imposà un problema de molt difícil resolució: Transformar l'energia lluminosa en una altra mena d'energia que a més de reproduir fidelment (encara que per a nosaltres amb fenòmens diferents) totes les vibracions lluminoses, fós fàcilment transportable a grans distàncies; aquestes dues propietats les presenta l'electricitat. Per tant, el punt més important de la Televisió és la transformació de l'energia lluminosa en elèctrica i vice-versa.

Aquests dos fenòmens són realitzats respectivament per la cèl·lula de Karolus i pel conjunt Nicol-Kerr.

La cèl·lula de Karolus, correntment anomenada fotocèl·lula es basa en els resultats d'unes observacions realitzades per Hallwachs, l'any 1887, quan ara tot just fa vint anys que es tracta de posar a la pràctica la televisió.

Hallwachs observà que els metalls alcalins emeten electrons per l'acció de la llum. Essent el Kalium (K) i el Cèsium els més estables, són aquests dos metalls els que entren a formar part de la fotocèl·lula. Aquesta, està formada per una càpsula metàl·lica de forma semblant a la de les que s'usen en els laboratoris, amb una tapadora de cristall completament transparent, que tanca hermèticament; gairebé tota la superfície interna de la càpsula metàl·lica, està recoberta d'una capa de Kalium o Cèsium; juxtaposat al cristall, en el seu costat intern. i extès en zig-zags radials hi ha un filament de níquel. Tant l'alcalí com el filament de níquel, estan en comunicació amb una borna cadascú, externes a la fotocèl·lula, i que fan respectivament de pol negatiu i de pol positiu d'una pila especial que podríem per comparació anomenar fotoelèctrica quan, sota l'acció de la llum, l'alcalí emet electrons. El mitjà de transport dels electrons del càtode a l'ànode el constitueix un dels gasos nobles a baixa pressió que omple l'hemisfera de la fotocèl·lula; un dels gasos més usats per aquest objecte és el Neon. Fàcilment es comprendrà que si varia la

intensitat de la llum que cau damunt de l'alcalí contingut en la cèl·lula de Karolus també varia la intensitat del corrent que la cèl·lula origina.

L'altre fenòmen, o sia la, diguem-ne per ara, transformació de corrents elèctrics en raigs lluminosos, es verifica en el conjunt electro-òptic Nicol-Kerr, i es basa en la propietat que té el nitro benzol (dielèctric) de deixar passar la llum polaritzada, quan ell està sota l'acció d'un camp elèctric, i amb tanta més facilitat quan més intens sigui el camp. La cèl·lula electro-òptica o rellevador de llum, la componen un polaritzador i un analitzador (prismes de Nicol, de espat d'Islàndia) entre els quals hi ha un petit recipient metàl·lic amb paret de vidre en els costats corresponents als Nicols, i plè de nitro benzol, que mulla completament els dos electrodes d'un camp elèctric extern. Suposem els nicols creuats a extinció, i un feix lluminós que travessi el conjunt electro-òptic començant pel polaritzador; si el nitro benzol no està sota la influència d'un camp elèctric, després de l'analitzador no es pot recollir llum, ja que el nitro benzol actua com a substància monorrefringent, que és; pel contri, fem circular corrent pel circuit que travessa el nitro benzol: aquest actua com a substància birrefringent, i després de l'analitzador s'obté un feix lluminós. Si fem variar la intensitat del camp elèctric que influeix el nitro benzol, varia també la intensitat de la llum recollida després de l'analitzador i aquesta intensitat és proporcional a la del corrent que circula en el camp esmentat.

Amb els aparells descrits i uns amplificadors de corrent n'hi ha prou per comprovar, encara que molt deficientment, els fenòmens de Televisió en un laboratori. En efecte: empalmem els fils que surten de la cèl·lula de Karolus amb els que entren en la de Kerr, i intercalem uns amplificadors en el circuit format; si fem actuar una llum intensa sobre el Kalium de la fotocèl·lula, podrem recollir una llum després de l'analitzador del conjunt electro òptic. Al variar la intensitat de la llum que actua sobre el Kalium també variarà la de la llum recollida després de l'analitzador, i la intensitat d'aquesta serà proporcional a la de la primera.

(1) vulgarment potassi.

ANÈCDOTES

L'art de les gradacions. — Talleyrand ensenyava, a un diplomàtic, deixeble seu, l'art de les gradacions en el món, o sigui la ciència que els ensenya a donar a cadascú les consideracions que li són degudes segons la seva classe social.

— Aquestes gradacions, deia, és precis observar-les fins en els actes més indiferents, perquè, en etiqueta, no hi ha res indiferent. Un dia, aquest príncep havia convidat a dinar a diferents persones. Després de servits els primers plats, oferí pavó als seus invitats.

— Senyor Duc, digué escollint la millor part, puc tenir el plaer d'oferir-li pavó?

— Senyor Marquès, digué al segon amb un lleuger somriure, puc tenir el plaer d'oferir-li pavó?

Al tercer amb amb amable familiaritat: — Volgut Comte, em permet que li ofereixi pavó?

Al quart, condescendent. — Baró, desitjaria una mica de pavó?

Al cinquè, un magistrat que no era noble: — Senyor fiscal, voldria pavó?

I per últim, a un senyor que seguia al fiscal, el príncep, mostrant-li el plat amb el seu ganivet, digué: — pavó?

●

Prudència. — Una dona que tenia 90 anys, deia a Mr. de Fontenelle, que en tenia 95: — «La mort ens ha oblidat». «Xist!» li respongué Mr. de Fontenelle, posant-se el dit al llabi.

Chamfort.

(Comentarista de Lafontaine, S. XVIII)

ADVERTIMENTS

Seria la «grippe» tant amable que vulgués acceptar la responsabilitat del retard amb que surt (altra vegada!) aquest número? Es veritat que ha fet estralls entre els nostres col·laboradors. Estem veient, però, que la qüestió de la puntualitat serà el nostre cavall de batalla. I ben contents si no hi han mai dificultats més grosses!

●

El senyor J. B. i el senyor Pau Romeva han parlat tots dos amabilíssimament de PRISMES a la «Publicitat» del 27 del mes passat i al «Mati» del 17 del corrent respectivament. Agraïm ben sincerament els mots d'encoratjament i d'elogi que han tingut per a nosaltres, assegurant-los des d'ara que farem tots els possibles per tal de fer-nos-en cada dia una mica més dignes.

●

En el vinent número, a més de l'acabament dels articles d'Alfred Vinyes i de Carles Pijoan, inaugurarem uns estudis trimestrals d'economia amb un interessant i actual treball del nostre amic Manuel Palou, que s'encarregarà d'aquesta secció.

●

La revista no es fa responsable dels treballs dels seus col·laboradors.

**MAGATZEM DE MERCERIA, PELLETERIA
I NOVETATS**

Fill de J. BOFILL

Casa Fundada l'any 1875

Via Laietana, 28

Telèfon 25017

Agència JAVIS

JURÍDICA - ADMINISTRATIVA

COBRAMENT DE CRÈDITS

Consultes jurídiques, Tramitació de tota classe d'afers en centres oficials, Administració de finques, Certificats, etc. etc.

DIRECTOR

MARC-AURELI VILA COMAPOSADA

Agent de negocis

Assessor Jurídic

J. M.ª SABATA ANFRUNS

Advocat

VIA LAIETANA, 13, 2.º 2.ª :: TELÈFON 16598

SASTRERIA AMERICANA

Novetats per a trajos a mida.

Confeccions per a senyors i nens.

Especialitat en trajos per a Comunió.

Ronda de Sant Antoni, 9